Teknologiateollisuus

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Tekoälyn sääntelyehdotus (AI Act) ja tiedonanto AI-toimintasuunnitelmasta: Teknologiateollisuuden lausunto

Teknologiateollisuus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Teknologiateollisuus edustaa yli 1.600 Suomessa toimivaa teknologia-alan yritystä, joihin kuuluu sekä tekoälyn kehittäjiä että hyödyntäjiä.

Täsmennykset Suomen kantaan

Ehdotamme Suomen kantaan seuraavia täsmennyksiä:

Sääntelyn tapaa tulisi kehittää 'kaikki tai ei mitään' -lähtökohdan sijaan *riskiperusteiseksi* siten, että vaatimukset skaalautuvat riskin mukaan. Horisontaalisessa sääntelyssä tulisi yksityiskohtaisten vaatimusten sijaan kiinnittää huomio prosessiin, jossa tunnistetaan riskit ja varmistetaan niiden hallitseminen. Lelujen ja hissien turvallisuuteen liittyvät tekoälykysymykset ovat kovin erilaisia, mutta niitä voidaan käsitellä samankaltaisella prosessilla.

Jotta sääntely olisi ennakoitavaa, tulisi komission asetuksenantovaltuuksia *merkittävästi täsmentää*. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että matalariskisen tekoälyn kehittämiselle ja käytölle on ennakoitavat olosuhteet Euroopassa.

Regulaatiohiekkalaatikot tulisi ottaa käyttöön tekoälyn yhteisiä vaatimuksia kehitettäessä ja joka tapauksessa sääntelyssä tulee varmistaa Komission *riittävä yhteistoiminta tekoälyjärjestelmiä kehittävien ja niitä käyttävien yritysten kanssa*.

Suomen ehdotetusta kannasta Tekoälyn toimintaohjelmaan Teknologiateollisuudella ei ole tässä vaiheessa kommentoitavaa.

Tausta

Sääntelyehdotus on soveltamisalaltaan varsin kattava ja sisällöltään hyvinkin yksityiskohtainen. Säädösehdotus koostuu eettisestä ja tuotesääntelyä jatkavasta osasta. Eettisessä osassa annetaan säännöt yhteiskunnallisesti merkittävään tekoälyn käyttöön ja linjataan mitkä käyttötapaukset eivät ole yhteensopivia eurooppalaisten arvojen kanssa. EU:n tuoteturvallisuussääntelyn jatko soveltuu uuden lainsäädännöllisen kehyksen tuotteisiin, kuten koneet, lelut, radiolaitteet ja lääkinnälliset laitteet ja sitä sovelletaan tekoälypohjaisiin turvaominaisuuksiin sekä tekoälytuotteisiin. Ehdotettu sääntely on varsin laajaa ja yksityiskohtaista, aiheuttaen merkittävää hallinnollista taakkaa, joka on raskasta erityisesti PK-yrityksille.

Sääntelyssä tekoäly on määritelty hyvin laajasti, ja määritelmä ulottuu yleiskielen tekoälyä huomattavasti yksinkertaisempiin järjestelmiin. Sääntely ei ole riskiperusteista vaan sen soveltaminen on riippuvaista käyttökohteelle määritellystä riskistä: sääntelyn vaatimukset

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

kohdistuvat korkeariskisiin käyttötapauksiin. Komissio on varannut hyvin merkittävät valtuudet määritellä edelleen tekoälyn määritelmää, korkeariskisiä käyttötapauksia ja tekoälyjärjestelmien yhteisiä vaatimuksia. Yhteisten vaatimusten osalta Komissiolla on merkittävä valta todeta tuotteiden harmonisoidut standardit riittämättömiksi ja asettaa niiden lisäksi itsenäisesti, täysin ilman vuorovaikutusta teollisuuden kanssa, uusia yhteisiä vaatimuksia tekoälyjärjestelmille.

Soveltamisalan laajuuden ja komission merkittävien asetuksenantovaltuuksien vuoksi on nähtävissä kehitys, jossa enemmän ja enemmän käyttötapauksia katsotaan korkeariskisiksi ja niihin liittyvät vaatimukset kehittyvät tekoälyjärjestelmien kehittäjien kannalta ennakoimattomalla ja epätarkoituksenmukaisella tavalla. Komission valtuuksia tulee tältä osin olennaisesti täsmentää. Regulaatiohiekkalaatikot tulisi ottaa käyttöön yhteisiä vaatimuksia kehitettäessä.

Ehdotuksen tekoälyn kehittäjille asetetut vaatimukset ovat pääosin asiallisia, mutta datan hallinnan vaatimukset asettava 10 artikla vaatii täsmennystä: data-aineistot eivät voi käytännössä koskaan olla täydellisiä tai virheettömiä. Ehdotusta on rakennettu tuotesääntelyn logiikan mukaisesti. Tämän takia sääntelyn soveltaminen yritysten itse kehittämiin tai kolmannen osapuolen kanssa yhdessä tiettyä tarkoitusta varten kehitettyihin tekoälyratkaisuihin ei ole luontevaa.

Suomen on tärkeä vaikuttaa siihen, että tekoälyn sääntely Euroopassa on ennakoitavaa ja että vihreän murroksen kannalta tärkeän matalariskisten, prosessien analysointiin ja optimointiin käytettävien tekoälyratkaisujen kehittämiselle on oikeudellisesti selkeä ja ennakoitava toimintaympäristö.

Helsingissä,

kesäkuun 7 päivänä 2021

Teknologiateollisuus ry

Jussi Mäkinen

Johtaja, EU-regulaatio

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2